

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MELCHIOR WATHELET
5 päivänä syyskuuta 2013¹

Asia C-362/12

**Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation
vastaan
Commissioners of Inland Revenue ja
Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Supreme Court of the United Kingdom (Yhdistynyt kuningaskunta))

Unionin oikeuden vastaisten kansallisten verojen palauttaminen — Kanteen nostamisen määräajat — Kansallinen lainsäädäntö, jolla lyhennetään määräaika taannehtivasti ja ilman ennakoilmoitusta

I Johdanto

1. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö on kolmas ennakkoratkaisupyyntö, joka unionin tuomioistuimelle on esitetty British American Tobacco -konsernin ja Aegis-konsernin yhtiöistä koostuvan Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigationin (jäljempänä pääasian valittajat) Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimissa nostamasta ryhmäkanteesta, joka koskee konsernien ulkomaille sijoittautuneiden tytäryhtiöiden Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitseville emoyhtiöilleen jakamien osinkojen verokohtelua.

2. Ensimmäisen kahdesta aikaisemmasta ennakkoratkaisupyyntöstä esitti yhteisöjen tuomioistuimelle High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Yhdistynyt kuningaskunta) 30.10.2004, ja se koski tällaisen osinkojen verokohtelun yhteensopimattomuutta EUT-sopimuksessa määrättyjen perusvapauksien kanssa.² Sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin oli antanut tässä asiassa ensimmäisen tuomion 12.12.2006, kyseinen kansallinen tuomioistuin päätti 27.11.2008 tekemällään välipäätöksellä esittää kysymyksiä selventääkseen yhteisöjen tuomioistuimen kyseisessä asiassa antamassa ensimmäisessä tuomiossa esittämää tulkintaa.³

3. Pääasian valittajat riitauttivat tämän välipäätöksen Court of Appealissa (England & Wales), joka pysytti 23.2.2010 antamallaan tuomiolla⁴ High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionin välipäätöksen toisen ennakkoratkaisupyyntön esittämisestä unionin tuomioistuimelle. Tämä tapahtui 21.1.2011, ja unionin tuomioistuin vastasi siihen 13.11.2012 antamallaan tuomiolla.⁵

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Ks. asia C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006 (Kok., s. I-11753).

3 — Ks. asia Test Claimants Franked Investment Income Group Litigation v. The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs [2008] EWHC 2893 (Ch), [2009] STC 254.

4 — Ks. asia Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation v. Commissioners of Inland Revenue and another [2010] EWCA Civ 103.

5 — Ks. asia C-35/11, Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 13.11.2012.

4. Tällä välin pääasian valittajat olivat valittaneet Court of Appealin (England & Wales) edellä mainitusta tuomiosta Supreme Court of the United Kingdomiin; valitus koski perusteettomien maksujen palauttamista koskevia oikeuskeinoja, jotka olivat verovelvollisten käytettävissä sellaisten verojen osalta, jotka oli todettu perussopimukseen kirjattujen perusvapauksien vastaisiksi, ja erityisesti sitä, että näihin kanteisiin sovellettavia vanhentumisaikoja oli muutettu jälkikäteen vuoden 2004 verolain (Finance Act 2004) 320 §:llä ja vuoden 2007 verolain (Finance Act 2007) 107 §:llä. Pääasian valittajat riitauttivat sen, että Court of Appeal (England & Wales) oli todennut, että unionin oikeuden vastaisen veron palauttamista koskeva kanneoikeus oli vanhentunut, ja että ne olivat siten maksaneet perusteettomasti veroa Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

5. Supreme Court of the United Kingdom totesi 23.5.2012 antamassaan tuomiossa yksimielisesti, että vuoden 2007 verolain 107 § oli unionin oikeuden vastainen, mutta oli erimielinen siitä, oliko vuoden 2004 verolain 320 §:llä tehty vanhentumisaikojen taannehtiva muuttaminen ilman ennakoilmoitusta unionin oikeuden mukaista. Viisi tuomaria (Hope, Walker, Clarke, Dyson ja Reed) piti tätä muutosta unionin oikeuden vastaisena, mutta kaksi tuomaria (Brown ja Sumption) piti tätä muutosta unionin oikeuden mukaisena.⁶ Supreme Court of the United Kingdom päätti siis lykätä asian käsittelyä tältä osin ja esittää nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyyntö.

II Asiaa koskeva lainsäädäntö

A Unionin oikeus

6. SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakekeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.”

7. Nyt käsiteltävässä asiassa tulee esiin myös tehokkuusperiaatteen sekä oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden soveltamista koskeva kysymys, sellaisina kuin nämä periaatteet ilmenevät unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.⁷

B Kansallinen oikeus

8. Monikansallinen konserni Aegis, joka toimii digitaalisen median ja viestinnän alalla ja jonka holding-yhtiö on sijoittautunut Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, esitti 8.9.2003 englantilaisissa tuomioistuimissa vaatimuksen yhteisöjen tuomioistuimen EY:n perustamissopimukseen kirjattujen perusvapauksien vastaisiksi toteamien verojen palauttamisesta.

9. Supreme Court of the United Kingdomin enemmistö katsoi Test Claimants FII III -tuomiossa, että sillä hetkellä, jona Aegis-konsernin yhtiöt nostivat kanteen, eli 8.9.2003, kantajien käytettävissä oli kaksi common law -oikeuden mukaista oikeuskeinoa unionin oikeuden vastaisten yhteisöverojen palauttamisen vaatimiseksi.⁸

6 — Ks. asia Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation v. Commissioners of Inland Revenue and another [2012] UKSC 19 (jäljempänä Test Claimants FII III -tuomio).

7 — Ks. vastaavasti asia C-62/00, Marks & Spencer, tuomio 11.7.2002 (Kok., s. I-6325, 34–47 kohta).

8 — Tilanne muuttui huhtikuussa 2010, kun vuoden 2009 verolailla (Finance Act 2009) otettiin käyttöön perusteettomasti suoritettujen verojen palauttamisen vaatimista varten uusi oikeuskeino, johon liittyi neljän vuoden preklusiivinen määräaika. Tämä uusi oikeuskeino korvasi Woolwich- ja Kleinwort Benson -oikeuskeinot perusteettomasti maksettujen verojen palautuksen alalla.

10. House of Lords oli tunnustanut ensimmäisen oikeuskeinon täysin kansallisissa tilanteissa jo kauan ennen nyt esillä olevan asian vireilletuloa asiassa Woolwich 20.7.1992 antamassaan tuomiossa⁹ (jäljempänä Woolwich-kanne). Tämä oikeuskeino mahdollisti sen, että voitiin saada palautetuksi ”kaikki määrät, jotka julkisyhteisölle on maksettu sellaisen selvän lakisääteisen (ja maksuun riittävässä syy-yhteydessä olevan) verovaatimuksen johdosta, jolle ei ollut (tosiasiallista ja oikeudellista) perustaa”.¹⁰

11. Vuoden 1980 vanhentumislain (Limitation Act 1980) 5 §:n mukaan Woolwich-kanteen vanhentumisaika on kuusi vuotta kanteen perusteen syntymisestä eli lähtökohtaisesti veron maksamisesta.

12. Toista oikeuskeinoa sovelletaan, jos verot on maksettu verovelvollisen oikeudellisen tai tosiseikkoihin perustuvan virheen vuoksi. Tämä oikeuskeino tunnustettiin ensi kertaa House Of Lordsin asiassa Kleinwort Benson 29.10.1998 antamassa tuomiossa,¹¹ jolla kumottiin pitkään voimassa ollut oikeuskäytäntö, jonka mukaan oikeudellisen virheen johdosta maksettuja määriä ei voitu saada palautetuksi (jäljempänä Kleinwort Benson -kanne).

13. High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionin tuomari Park katsoi asiassa Deutsche Morgan Grenfell 18.7.2003 antamassaan tuomiossa¹² ensi kertaa, että Kleinwort Benson -kannetta voitiin käyttää vaadittaessa oikeudellisen virheen perusteella maksetun veron palauttamista.

14. Tämän seurauksena Park katsoi, että tällaiseen kanteeseen sovellettava vanhentumisaika oli vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohdan mukainen edullisin vanhentumisaika, jolloin

”– – silloin kun kanteissa, joiden osalta vanhentumisajasta säädetään tässä laissa, [ja kun]

--

c) kanne koskee virheestä aiheutuvien seurausten korjaamista

vanhentumisaika alkaa kulua vasta siitä ajankohdasta, jolloin kantaja huomasi -- virheen -- tai jolloin hänen olisi kohtuullisella huolellisuudella tullut se huomata”.

15. Court of Appeal (England & Wales) kumosi Parkin antaman ratkaisun 4.2.2005, mutta House of Lords palautti sen voimaan 25.10.2006 todetessaan, että verovelvollisilla oli käytettävissään sekä Woolwich-kanne että Kleinwort Benson -kanne niiden vaatiessa perusteettomasti maksetun veron palautusta.

16. Nämä kaksi oikeuskeinoa poikkesivat toisistaan muun muassa vanhentumisajan osalta. Woolwich-kanteen kuuden vuoden vanhentumisaika alkoi kulua kyseisen veron maksamisesta, kun taas Kleinwort Benson -kanteen kuuden vuoden vanhentumisaika alkoi kulua vasta siitä ajankohdasta, jona kantaja huomasi virheensä tai jolloin hänen olisi tullut se huomata.

9 — Ks. asia Woolwich Equitable Building Society v. Inland Revenue Commrs [1993] AC 70 (HL).

10 — Ks. tuomari Walkerin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 79 kohta.

11 — Ks. asia Kleinwort Benson Ltd v. Lincoln City Council [1999] 2 AC 349 (HL).

12 — Ks. asia Deutsche Morgan Grenfell plc v. Inland Revenue Commrs [2003] EWHC 1779 (Ch), [2003] 4 All ER 645 (jäljempänä DMG-tuomio).

17. Parlamentti oli tällä välin antanut vuoden 2004 verolain, jonka 320 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohtaa – – (pidennetty määräaika kanteen nostamiseksi virheen perusteella) ei sovelleta oikeudelliseen virheeseen verotusasioissa, joista Commissioners of Inland Revenue vastaa.

Tätä momenttia sovelletaan kanteisiin, jotka on nostettu 8.9.2003 tai sen jälkeen.”

18. Vuonna 2007 parlamentti antoi vuoden 2007 verolain, jonka 107 §:llä kumottiin taannehtivasti pidennetty vanhentumisaika kaikilta ennen 8.9.2003 nostetuilta virheeseen perustuvilta kanteilta.

III Pääasian kohteena oleva riita ja ennakkoratkaisukysymykset

19. Aegis-konsernin yhtiöiden ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa vireille paneman pääasian oikeudenkäynnin kohteena on yhteisöveroennakko (advance corporation tax, jäljempänä ACT), joka oli voimassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuosina 1973–1999. Yleispiirteiltään ACT oli yhtiöiden voitosta kannettava vero, jonka yhtiö maksoi etukäteen ryhtyessään maksamaan osinkoa. Englannin oikeudessa säädettiin kuitenkin tätä velvoitetta koskevasta poikkeuksesta, jos osingon maksava yhtiö ja emoyhtiö olivat valinneet konserniverotuksen. Siinä tapauksessa niitä kohdeltiin ACT:n osalta yhtenä yhtiönä eikä ACT:tä kannettu enää tytäryhtiöittäin vaan emoyhtiöltä, kun se puolestaan ryhtyi jakamaan osinkoja. Tämän poikkeuksen saivat kuitenkin hyväkseen vain yhtiöt, joiden emoyhtiö oli sijoittautunut Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.¹³

20. Sen jälkeen, kun yhdistetyissä asioissa Metallgesellschaft ym. annettussa tuomiossa¹⁴ oli katsottu tämän ACT-järjestelmän olevan sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden vastainen ja DMG-tuomio julkaistiin 18.7.2003, Aegis-konserni vaati 8.9.2003 puolenpäivän aikaan nostamassaan kanteessa perusteettomasti maksettua ACT:n määriä takaisin. Sen vaatimus koski vuosia 1973–1999.

21. Sen ansiosta, että vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohdan nojalla Kleinwort Benson -kanteen vanhentumisaika alkoi kuluu vasta perusteettoman veron maksamisen aiheuttaneen virheen havaitsemisesta eli tässä tapauksessa edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Metallgesellschaft ym. 8.3.2001 annetun tuomion julistamisesta, Aegis-konserni saattoi vaatia perusteettomasti maksetun ACT:n kokonaisuudessaan takaisin vuodesta 1973, jolloin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta liittyi Euroopan talousyhteisöön. Tätä mahdollisuutta ei ollut Woolwich-kanteen perusteella, koska sen kuuden vuoden vanhentumisaika alkoi kuluu perusteettoman veron maksamispäivästä.

22. Rajoittaakseen perusteettomasti kannetun ACT:n palauttamista koskevaa velvollisuuttaan Inland Revenue ilmoitti iltapäivällä 8.9.2003 julkaisemassaan lehdistötiedotteessa aikomuksestaan saattaa parlamentin hyväksyttäväksi kaikkia kyseisestä päivämäärästä lähtien nostettavia Kleinwort Benson -kanteita koskevan toimenpiteen, jolla suljettaisiin pois vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohdan mukaisen pidennetyn vanhentumisajan soveltaminen. Vuoden 2004 verolain 320 §:ään otettiin tämä toimenpide, joka sai kuninkaallisen hyväksynnän 22.6.2004, ja tämä pykälä tuli voimaan taannehtivasti 8.9.2003, joten sitä sovelletaan Aegis-konsernin kanteeseen.

13 — Ks. vastaavasti tuomari Walkerin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 28–33 kohta. Ks. myös asia Deutsche Morgan Grenfell plc v. Inland Revenue Comms [2006] UKHL 49, [2007] 1 AC 558, 564.

14 — Ks. yhdistetyt asiat C-397/98 ja C-410/98, tuomio 8.3.2001 (Kok., s. I-1727).

23. DMG-tuomio oli Yhdistyneen kuningaskunnan verottajan kannalta epäsuotuisa, ja sen jälkeen Yhdistynyt kuningaskunta vaati yhteisöjen tuomioistuinta aloittamaan uudelleen asiassa C-446/04 esitetyn ensimmäisen ennakkoratkaisupyynnön tutkimisen, jotta tätä ensimmäistä pyyntöä koskevan yhteisöjen tuomioistuimen tuomion ajallisia vaikutuksia rajoitettaisiin.

24. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän vaatimuksen 6.12.2006, ja samana päivänä Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs julkaisi päätöksensä ehdottaen parlamentille, että Kleinwort Benson -kanteisiin sovellettava vanhentumisaika kumottaisiin taannehtivasti muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, myös ennen 8.9.2003 nostettujen kanteiden osalta. Näin myös meneteltiin. Vuoden 2007 verolain, joka sai kuninkaallisen hyväksynnän ja joka tuli voimaan 19.7.2007, 107 §:ssä säädetään, että vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohtaa ei sovelleta kanteisiin, jotka koskevat oikeudellisen virheen vuoksi maksettuja veroja, eivätkä tämän 107 pykälän mukaiset poikkeukset vaikuta millään tavoin pääasian riitaan.

25. Tähän samaan pykälään sisältynyt sääntö oli siis sovellettavissa British American Tobacco -konserniin kuuluvien muiden pääasian valittajien kuin Aegis-konsernin yhtiöiden kanteeseen.

26. Euroopan komissio antoi 30.9.2010 Yhdistyneelle kuningaskunnalle virallisen kehotuksen muuttaa vuoden 2007 verolain 107 §:ää, jotta se olisi unionin oikeuden mukainen, mistä tämä jäsenvaltio kieltäytyi. Tästä syystä komissio ilmoitti 26.1.2012 aikomuksestaan aloittaa jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan tämän seikan osalta, mutta menettelyä ei pantu vireille, koska odotettiin Supreme Court of the United Kingdomin tätä kysymystä koskevaa tuomiota.¹⁵

27. Viimeksi mainittu tuomioistuin totesi yksimielisesti tämän ennakkoratkaisupyynnön taustalla olevassa 23.5.2012 antamassaan tuomiossa, että kyseinen 107 § oli unionin oikeuden vastainen. Tämä selittää sen, että nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö ei koske tätä pykälää ja sen vaikutuksia British American Tobacco -konsernin yhtiöiden nostamiin kanteisiin, vaan ainoastaan vuoden 2004 verolain 320 §:ää, joka vaikutti vain Aegis-konsernin kanteeseen.¹⁶

28. Koska Supreme Court of the United Kingdomin näkemykset jakautuivat vuoden 2004 verolain 320 §:n yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa koskevan kysymyksen osalta, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Jos verovelvollinen voi jäsenvaltion lainsäädännön mukaan valita kahdesta vaihtoehdoisesta perusteesta kanteelle, jolla vaaditaan palautettavaksi SEUT 49 ja SEUT 63 artiklan vastaisesti kannettuja veroja, ja kun näistä perusteista yhdelle on toista pidempi vanhentumisaika, onko tehokkuusperiaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen mukaista, että jäsenvaltio antaa lainsäädäntöä, jolla pidempää vanhentumisaikaa rajoitetaan ilman ennakoilmoitusta ja taannehtivasti niin, että rajoitus tulee voimaan sinä päivänä, jona ehdotetusta uudesta lainsäädännöstä ilmoitettiin julkisesti?
- 2) Onko ensimmäiseen kysymyksen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, että silloin kun verovelvollinen nosti kanteen sen perusteen nojalla, johon sovellettiin pidempää vanhentumisaikaa, kanneperuste oli kansallisessa lainsäädännössä tunnustettu i) hiljattain ja ii) alemmassa tuomioistuimessa ja vahvistettiin vasta myöhemmin lopullisesti ylimmässä oikeusasteessa?”

15 — Ks. vastaavasti 26.1.2012 päivätty komission lehdistötiedote (IP/12/64).

16 — Komissio täsmensi istunnossa, että se ei ollut nostanut jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta tämän 23.5.2012 annetun tuomion jälkeen ja että sen tietojen mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei ollut muuttanut vuoden 2007 verolain 107 §:ää.

IV Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

29. Ennakkoratkaisupyyntö saapui unionin tuomioistuimeen 30.7.2012. Aegis-konsernin yhtiöt, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, Espanjan hallitus ja komissio jättivät kirjalliset huomautuksensa ja esittivät suullisia huomautuksia 26.6.2013 pidetyssä istunnossa.

V Asian tarkastelu

A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

30. Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisessä kysymyksessään, onko perusteettomasti maksettujen verojen palauttamista koskevaan Kleinwort Benson -kanteeseen sovellettavan vanhentumisajan taannehtiva lyhentäminen ilman ennakoilmoitusta tehokkuusperiaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen mukaista.

31. Vaikka ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin mainitsee nämä kolme periaatetta erikseen, yhdyo komission näkemukseen, jonka mukaan yhteensopimattomuus yhdenkin periaatteen kanssa merkitsisi sitä, että vuoden 2004 verolain 320 § on unionin oikeuden vastainen. Vaikka otan arvioinnissani huomioon oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteet, tehokkuusperiaate on mielestäni välittömimmin sovellettava periaate tässä asiassa.¹⁷

1. Tehokkuusperiaate

32. High Court of Justice esitti edellä mainitussa asiassa Test Claimants in the FII Group Litigation, jossa annettiin edellä mainittu tuomio 12.12.2006, muun muassa kysymyksen siitä, oliko pääasian valittajien nostamia kanteita pidettävä ”aiheettomasti perittyjen summien palauttamisvaatimuksena” vai ”perusteettomasti evätyn edun palauttamisvaatimuksena” vai sen sijaan ”vahingonkorvausvaatimuksena”.

33. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ”kunkin jäsenvaltion asiana on sisäisessä oikeusjärjestyksessään määrittää toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, ja tähän kuuluu sen määrittäminen, mitä tyyppiä ovat ne kanteet, joita henkilöt, joiden oikeuksia on loukattu, ovat nostaneet kansallisissa tuomioistuimissa. Kansallisten tuomioistuinten on kuitenkin taattava, että yksityisillä on käytettävissään *tehokas oikeussuojakeino*, jonka avulla niiden on mahdollista saada palautus perusteettomasti kannetusta verosta ja tämän jäsenvaltion pidättämistä ja sille maksetuista rahamääristä, jotka ovat suorassa yhteydessä tähän veroon”.¹⁸

34. Lissabonin sopimuksella kirjattiin SEU 19 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan jäsenvaltioiden velvollisuus säätää tarvittavista oikeuskeinoista ”tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi”.¹⁹

35. Tässä oikeudellisessa asiayhteydessä unionin tuomioistuimen on ratkaistava, ovatko Aegis-konsernin yhtiöt saaneet hyväkseen ”tehokkaan oikeussuojan” vaatiessaan niiltä unionin oikeuden vastaisesti kannetun ACT:n takaisin.

17 — Ainoastaan Espanjan hallituksen mielestä nyt käsittelevä asia tuo esiin vastaavuusperiaatteen eikä tehokkuusperiaatteen sovellettavuutta koskevan kysymyksen. Mielestäni näin ei ole. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee selvästi, että Woolwich-kanteeseen ja Kleinwort Benson -kanteeseen sovellettavia sääntöjä sovelletaan kaikkien perusteettomasti maksettujen verojen palauttamiseen riippumatta siitä, ovatko ne kansallisen oikeuden vai unionin oikeuden vastaisia. Vastaavuutta koskeva kysymys ei siis tule esiin.

18 — Em. asia Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006, 220 kohta. Kursivointi tässä.

19 — Tämä velvoite perustui jo yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Ks. vastaavasti asia C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomio 25.7.2002 (Kok., s. I-6677, 39 ja 41 kohta).

36. Tuomari Walker, joka ilmaisi Supreme Court of the United Kingdomin enemmistön keskeiset näkemykset nyt käsiteltävässä asiassa, katsoi tämän asian kuuluvan edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer annettuun tuomioon liittyvän oikeuskäytännön soveltamisalaan, sillä yhteisöjen tuomioistuin totesi siinä pääasian kohteena olevaa vastaavasta toimenpiteestä, että vaikka ”tehokkuusperiaate ei ole esteenä sille, että kansallisella lainsäädännöllä lyhennetään [unionin] oikeuden vastaisesti kannettujen rahamäärien palauttamisvaatimusta koskevaa määräaika, edellytyksenä tältä osin on kuitenkin sekä asetetun uuden määräajan kohtuullisuus että myös sellaisen siirtymäsäännöksen sisältyminen kyseiseen uuteen lainsäädäntöön, että oikeussubjekteilla on sen perusteella käytössään riittävä määräaika, jotta he voivat uuden lainsäädännön antamisen jälkeen esittää palauttamisvaatimukset, jotka heillä olisi ollut oikeus esittää aikaisemman lainsäädännön voimassa ollessa. Kyseinen siirtymäsäännös on tarpeen, koska aikaisemmin voimassa ollut vanhentumisaikaa lyhyemmän vanhentumisajan soveltaminen välittömästi kyseisiin vaatimuksiin aiheuttaisi sen, että joiltakin oikeussubjekteilta vietäisiin taannehtivasti oikeus palautukseen tai että heille jäisi vain liian lyhyt määräaika vedota kyseiseen oikeuteen”.²⁰

37. Tuomari Walker päätteli tästä, että siirtymäkauden puuttuminen yhdistettynä vuoden 2004 verolain 320 §:n taannehtivuuteen oli tehokkuusperiaatteen vastaista.²¹

38. Sitä vastoin tuomari Sumption, joka ilmaisi Supreme Court of United Kingdomin vähemmistön keskeiset näkemykset, katsoi, että Aegis-konsernin yhtiöillä oli koko menettelyn ajan käytettävissään tehokas oikeuskeino saadakseen perusteettomasti maksetun veron takaisin, eli Woolwich-kanne, joka täytti kaikilta osin velvoitteet, joita Yhdistyneellä kuningaskunnalla on EUT-sopimuksen nojalla, siitä huolimatta, että sitä koski eri vanhentumisaika, koska se alkoi kulua perusteettoman veron maksamispäivästä.²²

39. Tuomari Sumption erotti edellä mainitun asiassa Marks & Spencer annetun tuomion nyt käsiteltävästä asiasta sillä perusteella, että Marks & Spencer plc:llä oli käytettävissään perusteettomasti maksetun arvonlisäveron palautuksen vaatimiseksi vain yksi tehokas oikeuskeino, jota koskevaa vanhentumisaikaa oli jälkikäteen lyhennetty, kun taas tässä tapauksessa Aegis-konsernin yhtiöillä on aina ollut käytettävissään toinen tehokas oikeuskeino, jonka vanhentumisaikaan vuoden 2004 verolain 320 § ei ollut vaikuttanut, eli Woolwich-kanne.²³ Tästä syystä Sumption katsoi, että Woolwich-kanteen olemassaolo ja käytettävyys riittivät takaamaan sen, että Yhdistynyt kuningaskunta oli noudattanut unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan.²⁴

40. Tämä Supreme Court of the United Kingdomin enemmistön ja vähemmistön mielipide-ero johti tämän ennakkoratkaisupyynnön esittämiseen vuoden 2004 verolain 320 §:n yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa. Unionin tuomioistuimen on siis ratkaistava, ulottuuko sen edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer antamaan tuomioon liittyvä oikeuskäytäntö tapauksiin, joissa, kuten tässä tapauksessa, kantajalla on käytettävissään kaksi oikeuskeinoa ja joissa kansallisessa lainsäädännössä lyhennetään toisen, kantajan jo valitseman oikeuskeinon vanhentumisaikaa taannehtivasti ja siirtymäajasta säättämättä.

41. Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mielestä Woolwich-kanne on Aegis-konsernin yhtiöille täysin tehokas oikeuskeino, kun ne haluavat saada unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot takaisin, koska vuoden 2004 verolain 320 §:llä käyttöön otettu vanhentumisajan muutos ei ole millään tavoin vaikuttanut tähän kanteeseen sovellettavaan vanhentumisaikaan.

20 — Em. asia Marks & Spencer, tuomion 38 kohta.

21 — Ks. tuomari Walkerin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 111–115 kohta.

22 — Ks. tuomari Sumptionin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 142 kohta.

23 — Ibid. (197 kohta). Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus korosti tätä eroa istunnossa, kun sitä vastoin Aegis-konsernin yhtiöt esittivät, että em. asiassa Marks & Spencer kantaja sai myös valita kahdesta oikeuskeinosta: ensimmäinen koski veroviranomaisten perusteettomasti perimän arvonlisäveron palauttamista ja toinen verovelvollisen oikeudellisen virheen perusteella maksaman arvonlisäveron palautusta.

24 — Ibid. (199 kohta).

42. Aegis-konsernin yhtiöt puolestaan katsovat, että tämä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen näkemys perustuu virheelliseen tulkintaan edellä mainitusta asiassa Marks & Spencer annetusta tuomiosta. Ne korostavat, että tehokkuusperiaatteen loukkaaminen ei johtunut kyseisessä tuomiossa siitä, että ei olisi annettu tehokasta oikeuskeinoa lainvastaisesti suoritetun arvonlisäveron palauttamista varten, eikä siitä, että ei ollut säädetty kohtuullisesta vanhentumisajasta, vaan siitä, että kansalliseen oikeuteen perustuvan lainvastaisesti kannetun arvonlisäveron palauttamista koskevan kanteen nostamisen määräaika oli lyhennetty ilman ennakoilmoitusta jälkikäteen, mikä oli yllättänyt verovelvolliset ja estänyt heitä nostamasta tiettyihin aikaisempiin kausiin liittyviä kanteita ajoissa.

43. Vaikka komissio yhtyy Yhdistyneen kuningaskunnan verottajan näkemykseen, jonka mukaan Woolwich-kanne on tehokas oikeuskeino, se puolestaan katsoo, että tämä ei merkitse sitä, että jokin toinen oikeuskeino voitaisiin poistaa ilman ennakoilmoitusta muuttamalla vanhentumisaikoja.²⁵ Komissio huomauttaa samansuuntaisesti, että yhdenmukaisuus edellä mainitun asian Marks & Spencer kanssa on erityisen merkittävä ja että se ei näe mitään syytä, jonka vuoksi olisi perusteltua tehdä jokin toinen päätelmä kuin kyseisessä asiassa, eli komission mukaan olisi päätettävä, että vuoden 2004 verolain 320 § on tehokkuusperiaatteen vastainen.

44. Kun otetaan edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer annettu tuomio huomioon, Aegis-konsernin yhtiöt sekä komissio esittävät mielestäni perustellusti, että vuoden 2004 verolain 320 § on tehokkuusperiaatteen vastainen.

45. On totta, että tehokkuusperiaate ei edellytä sitä, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön useampia kuin yhden oikeuskeinon antaakseen verovelvollisilleen mahdollisuuden suojella unionin oikeuteen perustuvia oikeuksiaan.

46. SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään tosiasiallisesti ainoastaan, että jäsenvaltiot ”säättävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla”. Tässä veloitteessa jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa niiden käyttäessä menettelyllistä itsemääräämisoikeuttaan ja annetaan niille toimivalta määrittää yksityisille oikeussubjekteille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien turvaamista varten oikeussuojakeinot.²⁶

47. Vaikka jäsenvaltio antaa menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti useita oikeuskeinoja oikeussubjekteille, SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään kuitenkin, että jokainen niistä takaa tehokkaan oikeussuojan, ja oikeuskeino voi taata ”tehokkaan” oikeussuojan vain, jos olosuhteet, joissa sitä voidaan menestyksekkäästi käyttää, ovat etukäteen tiedossa.

48. Kun verovelvolliset valitsevat jonkin kansallisen lainsäädännön tarjoamista oikeuskeinoista (tässä tapauksessa Kleinwort Benson -kanteen) tai käyttävät ainoaa käytettävissä olevaa kansallista oikeuskeinoa, heidän on näet saatava hyödykseen unionin yleisten oikeusperiaatteiden tarjoama suoja.

49. Se, että vuoden 2004 verolailla muutettiin taannehtivasti ja siirtymäajasta säättämättä vanhentumisajasta, jota sovelletaan yhteen oikeuskeinoon, jonka oikeussubjektit olivat voineet valita, merkitsee näin ollen sitä, että heidän on mahdotonta käyttää unionin oikeudessa heille annettuja oikeuksia.

25 — Komissio täsmensi istunnossa, että vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksella oli epäilemättä oikeus lyhentää Kleinwort Benson -kanteen vanhentumisaikaa rajoittaakseen vastuutaan perusteettomasti kannetun ACT:n palauttamisesta, se oli velvollinen myöntämään verovelvollisille armonaikaa, jotta nämä voisivat nostaa kanteensa. Komission mukaan nyt käsiteltävän asian olosuhteissa kahden kuukauden määräaika olisi riittänyt tämän velvoitteen täyttämiseksi.

26 — Ks. asiassa C-565/11, Irimie, tuomio 18.4.2013, 13.12.2012 antamani ratkaisuehdotus, 22 kohta.

50. Sillä, että he olisivat voineet valita jonkin toisen oikeuskeinon, joka on täysin vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteiden mukainen, ei ole tässä yhteydessä merkitystä. Muutoin, jos Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen näkemys hyväksyttäisiin, jäsenvaltiolla olisi aina mahdollisuus antaa kantajan valita kanne, joka sopii hänelle parhaiten, ja tämän jälkeen muuttaa ilman ennakoilmoitusta ja säätämättä siirtymäkauden järjestelyistä olosuhteita, joissa jo valittu oikeuskeino voi menestyä. Tällä lopputuloksella vietäisiin tehokkuusperiaatteelta sisältö, eikä sitä voida näin ollen hyväksyä.

51. Kuten tuomari Walker huomauttaa, se, että Aegis-konsernin yhtiöt eivät olisi voineet nostaa kannetta siinä tapauksessa, että vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohtaa ei olisi ollut koskaan olemassa, ei ole ratkaisevaa tehokkuusperiaatteen noudattamisen kannalta.²⁷ Näin olisi ollut myös siinä tapauksessa, jos Kleinwort Benson -kannetta ei olisi koskaan ollut olemassa.

52. Täsmennettäköön, että Yhdistynyttä kuningaskuntaa ei arvostella sen vuoksi, että se on lyhentänyt Kleinwort Benson -kanteen vanhentumisaikaa, vaan, kuten Aegis-konsernin yhtiöt korostavat, sen vuoksi, että se on tehnyt tämän taannehtivasti, mikä on vaikuttanut vireillä oleviin kanteisiin, ja säätämättä siirtymäkauden järjestelystä, mistä yhteisöjen tuomioistuin määräsi edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer antamassaan tuomiossa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ”sen jälkeen kun [unionin] tuomioistuin on antanut tuomion, jonka vuoksi tietty kansallinen lainsäädäntö on katsottava perustamissopimuksen vastaiseksi, jäsenvaltion lainsäätäjällä ei voi antaa menettelysääntöä, jolla erityisesti vähennetään mahdollisuuksia vaatia niiden verojen tai maksujen palauttamista, jotka on perusteettomasti kannettu lainsäädännön nojalla”.²⁸

53. Sillä, oliko edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer yksi vai kaksi oikeuskeinoa, ei myöskään ole vaikutusta nyt käsiteltävän asian kannalta, sillä tehokkuusperiaatteen takeita sovelletaan jokaiseen oikeuskeinoon, joka kansallisessa oikeudessa annetaan kantajien käyttöön unionin oikeuden vastaisten verojen palauttamisen vaatimista varten.

54. Tämä päätelmä sisältyy samankaltaisiin asioihin, jotka unionin tuomioistuin on ratkaissut, sillä se totesi pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittaneesta verojärjestelmästä, että ”sellaisen valintamahdollisuuden olemassaolo, jolla jokin tilanne voidaan ehkä saattaa unionin oikeuden mukaiseksi, ei itsessään korjaa riidanalaisessa säännöstössä säädetyn sellaisen järjestelmän lainvastaisuutta, johon sisältyy unionin oikeuden kanssa ristiriidassa oleva verotusmekanismi”.²⁹ Se, että tehokkuusperiaatteen vastaisen oikeuskeinon rinnalla on toinen oikeuskeino, joka ei ole tehokkuusperiaatteen vastainen, ei näin ollen merkitse sitä, että ensin mainittu oikeuskeino ei olisi unionin oikeuden vastainen.

55. Näistä syistä yhdyin Supreme Court of the United Kingdomin enemmistön näkemykseen, jonka mukaan vuoden 2004 verolain 320 § on tehokkuusperiaatteen vastainen.

56. Vaikka tämä päätelmä riittää siihen, että voidaan katsoa unionin oikeuden olevan esteenä vuoden 2004 verolain 320 §:n kaltaiselle lainsäädännölle, tarkastelen kuitenkin tätä kysymystä myös oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden näkökulmasta. Tämä vahvistaa ensimmäisen päätelmäni oikeaksi.

2. Oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteet

57. Kuten komissio toteaa, oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteet ovat suureksi osaksi päällekkäisiä.

27 — Ks. tuomari Walkerin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 114 kohta.

28 — Asia 240/87, Deville, tuomio 29.6.1988 (Kok., s. 3513, 13 kohta). Ks. vastaavasti myös em. asia Marks & Spencer, tuomion 36 kohta.

29 — Asia C-168/11, Beker, tuomio 28.2.2013, 62 kohta. Ks. myös em. asia Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006, 462 kohta ja asia C-440/08, Gielen, tuomio 18.3.2010 (Kok., s. I-2323, 53 kohta).

58. Oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa oikeussuojakeinojen käyttämislle kohtuulliset määrääjat, joilla edistetään sekä asianomaista verovelvollista että kyseistä viranomaista suojaavaa oikeusvarmuutta.³⁰

59. Unionin tuomioistuin on todennut samassa yhteydessä, että sen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ”luottamuksensuojan periaate kuuluu [unionin] oikeusjärjestykseen ja että jäsenvaltioiden on noudatettava kyseistä periaatetta niiden soveltaessa [unionin] säännöksiä”³¹ ja että ”luottamuksensuojan periaatteen kanssa on ristiriidassa se, että kansallisen lainsäädännön muuttaminen vie verovelvolliselta taannehtivasti vähennysoikeuden, jonka tämä on saanut [unionin oikeuden] perusteella”.³²

60. Tuomari Sumptionin ja hänen näkemykseensä yhtyvän Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan vuoden 2004 verolain 320 § on luottamuksensuojan periaatteen mukainen.³³ Sumption katsoo, että Aegis-konsernin yhtiöillä ei voinut olla perusteltua luottamusta siihen, että vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohdassa säädetty vanhentumisaika säilyisi niiden erityisten olosuhteiden perusteella, joissa Kleinwort Benson -kanne otettiin käyttöön DMG-tuomiolla.

61. Tuomari Sumptionin lähtökohtana on tarkemmin sanoen periaate, jonka mukaan englantilaiset tuomioistuimet voivat luoda uusia perusteita kanteille, mutta vanhentumisaikojen vahvistaminen kuuluu parlamentin erioikeuksiin. Hänen mielestään se, että DMG-tuomion 18.7.2003 tapahtuneen julistamisen ja vuoden 2004 verolain 320 §:n antamisesta 8.9.2003 annetun ilmoituksen välinen aika oli niin lyhyt, varmuus siitä, että verohallinto riitauttaisi kyseisen tuomion muutoksenhaussa, ja epävarmuus tämän muutoksenhaun lopputuloksesta merkitsivät sitä, että Aegis-konsernin yhtiöt eivät voineet perustellusti luottaa siihen, että Kleinwort Benson -kanne säilyisi.

62. Antaessaan vuoden 2004 verolain 320 §:n Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti käytti siten hänen ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen näkemyksen mukaan laillisesti erioikeuttaan vahvistaa vanhentumisaika tuolloin uudelle oikeuskeinolle, joka koski virheellisesti maksettujen verojen palauttamista ja joka oli juuri tunnustettu 18.7.2003 DMG-tuomiolla. Tällä perusteella Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus pyrki istunnon aikana edelleen erottamaan nyt käsiteltävän asian edellä mainitussa asiassa Marks & Spencer annetusta tuomiosta, joka sen mukaan koski Englannin oikeudessa jo voimassa olleen oikeuskeinon poistamista.

63. Tuomari Sumption vastustaa lisäksi, edelleen Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen tältä osin tukemana, Supreme Court of United Kingdomin enemmistön näkemystä, jonka mukaan Aegis-konsernin yhtiöt voivat valita jommankumman Woolwich- ja Kleinwort Benson -kanteista tuomioiden vahvistavan vaikutuksen perusteella, mikä merkitsee sitä, että tuomiossa julistetaan oikeudellinen tila sellaisena kuin se on aina ollut riippumatta epävarmuudesta, joita oikeussubjekteilla on saattanut olla ennen tuomion julistamista.

64. Komissio puolestaan katsoo, että väite, jonka mukaan ennen House of Lordsin asiassa Kleinwort Benson antamaa tuomiota kukaan ei voinut perustellusti odottaa, että otettaisiin käyttöön oikeuskeino, joka koskisi oikeudellisen virheen perusteella suoritettujen verojen palauttamista, ei ole asiaankuuluva. On sen sijaan kysyttävä, mitä verovelvolliset saattoivat odottaa kyseisen tuomion jälkeen ja välittömästi ennen sitä, kun vuoden 2004 verolain 320 §:n käyttöönotosta virallisesti ilmoitettiin. Komission mielestä niin kauan kuin Court of Appeal (England & Wales) ja House of Lords eivät olleet toisin päättäneet, oikeussubjekteilla oli oikeus katsoa, että kyseinen oikeuskeino oli heidän käytettävissään.

30 — Ks. asia C-228/96, Aprile, tuomio 17.11.1998 (Kok., s. I-7141, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös em. asia Marks & Spencer, tuomion 35 kohta.

31 — Em. asia Marks & Spencer, tuomion 44 kohta. Ks. myös asia 316/86, Krücken, tuomio 26.4.1988 (Kok., s. 2213, 22 kohta); yhdistetyt asiat C-31/91-C-44/91, Lageder ym., tuomio 1.4.1993 (Kok., s. I-1761, 33 kohta); asia C-381/97, Belgocodex, tuomio 3.12.1998 (Kok., s. I-8153, 26 kohta) ja asia C-396/98, Schlossstrasse, tuomio 8.6.2000 (Kok., s. I-4279, 44 kohta).

32 — Em. asia Marks & Spencer, tuomion 45 kohta. Ks. myös em. asia Schlossstrasse, tuomion 47 kohta.

33 — Ks. tuomari Sumptionin Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 200–202 kohta.

65. Tuomari Sumptionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen näkemys perustuu mielestäni oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden virheelliseen tulkintaan.

66. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen asiana ei ole ottaa kantaa kansallisten säännösten tulkintaan ja soveltamiseen tai vahvistaa kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä tosiseikkoja. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on Euroopan unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon puitteissa ottaa huomioon ennakkoratkaisupyyntöissä esitetyt, ennakkoratkaisukysymykseen liittyvät tosiasiat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin kansallinen tuomioistuin on ne määrittänyt.³⁴

67. Ei siis ole unionin tuomioistuimen asiana määrittää Englannin oikeustilaa tai edes ratkaista, onko noudatettava tuomioiden vahvistavaa vaikutusta koskevaa teoriaa, sellaisena kuin Supreme Court of United Kingdomin enemmistö on sen hyväksynyt. Arviointini lähtökohtana on se, että – kuten viimeksi mainitun tuomioistuimen enemmistö hyväksyy – Aegis-konsernin yhtiöillä oli vuoden 2004 verolain 320 §:n voimaantuloon saakka mahdollisuus valita jompikumpi Woolwich- ja Kleinwort Benson -kanteista vaatiakseen perusteettomasti maksamansa ACT:n palauttamista.

68. Viimeistään 18.7.2003 annetun DMG-tuomion julistamisesta lähtien Englannin oikeudessa tunnustettiin Kleinwort Benson -kanteen käyttäminen perusteettomasti maksettujen verojen palauttamisen vaatimista varten vuoden 1980 vanhentumislain 32 §:n 1 momentin c kohdan vanhentumisajan mukaisesti.

69. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus korosti istunnossa painokkaasti sitä, että silloin, kun DMG-tuomio julistettiin, ei ollut varmaa, että se pysytettäisiin muutoksenhaussa, ja että Aegis-konsernin yhtiöt eivät siis voineet tuolloin perustellusti luottaa Kleinwort Benson -kanteidensa lopulliseen menestymiseen.

70. Aegis-konsernin yhtiöiden mielestä kyse ei ollut tästä. Ne väittävät sen sijaan, että kun ne jättivät kanteensa 8.9.2003, ne saattoivat perustellusti odottaa, että englantilaiset tuomioistuimet ratkaisisivat niiden kanteen sinä päivänä voimassa olleen lainsäädännön mukaan, jona ne sen jättivät.

71. Yhdyt tältä osin tuomari Hopen ja tuomari Reedin näkemykseen, jonka mukaan Aegis-konsernin yhtiöillä oli oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden mukaisesti oikeus odottaa, että niiltä ei viedä tätä oikeutta lailla, jolla muutetaan vanhentumisaikaa useita kuukausia kanteen nostamisen jälkeen ilman ennakoilmoitusta ja taannehtivin vaikutuksin.³⁵

72. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus viittasi istunnon järjestämistä koskeneessa vaatimuksessaan summiin, jotka ovat kyseessä nyt käsiteltävässä asiassa. Se arvioi, että Aegis-konsernin yhtiöiden korvausvaatimus on suuruudeltaan vähintään 2 miljardia Englannin punttaa (GBP) ja että taloudelliset seuraukset verottajalle muita kantajia kohtaan olisivat usean miljardin GBP:n arvoisia. Kyseisen hallituksen mukaan tulee siis esiin kysymys siitä, onko suojeltava yleistä intressiä välttää julkisen rahoituksen keskeytyminen.

73. Jotta perusteettomasti maksettujen verojen palauttamista ei kohdeltaisi eri tavoin sen mukaan, edustavatko ne merkittäviä rahasummia vai eivät, tätä perustelua ei voida ottaa huomioon, koska todetessaan nyt käsiteltävän asian kohteena olevat verot unionin oikeuden vastaisiksi yhteisöjen tuomioistuin ei ole rajannut oikeuskäytäntönsä vaikutuksia ajallisesti.

34 — Ks. asia C-153/02, Neri, tuomio 13.11.2003 (Kok., s. I-13555, 34 ja 35 kohta) ja yhdistetyt asiat C-482/01 ja C-493/01, Orfanopoulos ja Oliveri, tuomio 29.4.2004 (Kok., s. I-5257, 42 kohta).

35 — Ks. tuomari Hopen Test Claimants FII III -tuomiossa esittämän mielipiteen 19 kohta ja tuomari Reedin samassa asiassa esittämän mielipiteen 243 kohta.

74. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus saada takaisin sellaiset verot tai maksut, jotka jäsenvaltio on kantanut tai perinyt yhteisön oikeuden vastaisesti, seuraa niistä oikeuksista, joita yksityisille on annettu unionin oikeussäännöillä, joilla tällaiset verot tai maksut kielletään, ja täydentää näitä oikeuksia.³⁶ Tästä veloitteesta on vain yksi poikkeus, joka koskee niitä tapauksia, joissa veron on kokonaisuudessaan maksanut muu henkilö kuin verovelvollinen, joka saisi siten veron tai maksun palauttamisesta perusteetonta etua.³⁷ Tilanne ei ole tällainen käsiteltävässä asiassa.

75. Lisäksi unionin tuomioistuin totesi äskettäin edellä mainitussa asiassa Irimie ja asiassa Littlewoods Retail ym. antamissaan tuomioissa yhdistetyissä asioissa Metallgesellschaft ym. annetun tuomion ja edellä mainitussa asiassa Test Claimants in the FII Group Litigation annetun tuomion perusteella, että jäsenvaltioilla on velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen.³⁸

76. Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siis vastattava, että jos verovelvollinen voi jäsenvaltion oikeuden mukaan valita kahdesta vaihtoehdoisesta oikeuskeinosta vaatiessaan SEUT 49 ja SEUT 63 artiklan vastaisesti kannetun veron palauttamista ja toiseen näistä oikeuskeinoista liittyy pidempi vanhentumisaika, tehokkuusperiaate, oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate ovat esteenä tämän jäsenvaltion lainsäädännölle, joka on annettu kyseisen kanteen nostamisen jälkeen ja jolla lyhennetään tätä pidempää vanhentumisaikaa ilman ennakoilmoitusta taannehtivasti.

B Toinen ennakkoratkaisukysymys

77. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedusteleo toisella kysymyksellään, vaikuttaako se, että silloin, kun Aegis-konsernin yhtiöt nostivat Kleinwort Benson -kanteensa eli 8.9.2003, mahdollisuus käyttää tätä oikeuskeinoa oli tunnustettu vasta hiljattain (tässä tapauksessa DMG-tuomiolla) ja alemmassa tuomioistuimessa (tässä tapauksessa High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionissa) ja vahvistettiin vasta myöhemmin lopullisesti ylimmässä oikeusasteessa (tässä tapauksessa 25.10.2006 House of Lordsissa), ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettavaan vastukseen.

78. Toinen ennakkoratkaisukysymys liittyy selvästi tuomari Sumptionin ja tuomari Brownin kannanottoon, jonka mukaan tässä tapauksessa sovellettava periaate on luottamuksensuojan periaate. Tosiasiallisesti huomautukset, jotka koskevat vuoden 2004 verolain 320 §:n voimaantulopäivän ja DMG-tuomion julistamispäivän läheisyyttä sekä epävarmuutta, joka liittyy siihen, pysyttäisikö House of Lords mahdollisesti kyseisen tuomion, liittyvät siihen kysymykseen, voivatko Aegis-konsernin yhtiöt siinä kansallisessa oikeustilassa, joka oli voimassa 8.9.2003, laillisesti odottaa, että kyseinen 320 § ei vaikuttaisi niiden Kleinwort Benson -kanteeseen.

79. Oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteista esittämiäni seikkojen perusteella (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 65–70 kohta) katson, että toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi.

36 — Ks. asia 199/82, San Giorgio, tuomio 9.11.1983 (Kok., s. 3595, Kok. Ep. VII, s. 373, 12 kohta); em. yhdistetyt asiat Metallgesellschaft ym., tuomion 84 kohta ja em. asia Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006, 202 kohta.

37 — Ks. asia 68/79, Just, tuomio 27.2.1980 (Kok., s. 501, Kok. Ep. V, s. 31, 26 kohta); yhdistetyt asiat C-441/98 ja C-442/98, Michailidis, tuomio 21.9.2000 (Kok., s. I-7145, 33 kohta) sekä asia C-147/01, Weber's Wine World ym., tuomio 2.10.2003 (Kok., s. I-11365, 94 ja 102 kohta).

38 — Em. asia Irimie, tuomion 21 ja 22 kohta ja asia C-591/10, Littlewoods Retail ym., tuomio 19.7.2012, 25 ja 26 kohta.

VI Ratkaisuehdotus

80. Näin ollen ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Supreme Court of the United Kingdomin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Jos verovelvollinen voi jäsenvaltion oikeuden mukaan valita kahdesta vaihtoehdoisesta oikeuskeinosta vaatiessaan SEUT 49 ja SEUT 63 artiklan vastaisesti kannetun veron palauttamista ja toiseen näistä oikeuskeinoista liittyy pidempi vanhentumisaika, tehokkuusperiaate, oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate ovat esteenä tämän jäsenvaltion lainsäädännölle, joka on annettu kyseisen kanteen nostamisen jälkeen ja jolla lyhennetään tätä pidempää vanhentumisaikaa ilman ennakoilmoitusta taannehtivasti.
- 2) Sillä, että silloin kun Aegis-konsernin yhtiöt nostivat kanteensa, johon sovellettiin pidempää vanhentumisaikaa, kyseinen kanne oli tunnustettu vasta i) hiljattain, ii) alemmassa tuomioistuimessa ja iii) vahvistettiin vasta myöhemmin lopullisesti ylimmässä tuomioistuimessa, ei vaikuta millään tavoin ensimmäiseen kysymykseen annettavaan vastaukseen.